

Правова природа судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні

Анастасія В'ячеславівна Вапнярчук*

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
Харків, Україна

*e-mail: vapnarcuka@gmail.com

Анотація

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю дослідження правової природи судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні, що є важливим як для теорії кримінального провадження, так і для практики правозастосування. Адже від того, належить чи ні вона до діяльності зі здійснення правосуддя, залежить можливість поширення на неї як загальноправових стандартів правосуддя загалом, так і визначення процедури прийняття рішень при їх виконанні зокрема. Мета статті полягає у з'ясуванні сутності судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні та висловленні авторської позиції щодо цього питання. У роботі за допомогою різних методів наукового пізнання доведено актуальність теми дослідження та висловлено авторське розуміння вирішення низки питань, які стосуються предмета дослідження. Результати дослідження полягають, зокрема, у визначенні системи критеріїв віднесення певного виду судової діяльності до правосуддя та на підставі їх критичного аналізу стосовно судової діяльності з виконання судових рішень у кримінальному провадженні на основі того, що вона їм відповідає, а отже, і є нею. Крім того, на підставі порівняння іманентних ознак судового контролю та критеріїв віднесення певного виду судової діяльності до діяльності зі здійснення правосуддя висловлена позиція, що здійснення судового контролю не є діяльністю, відмінною від діяльності зі здійснення правосуддя, судово-контрольна діяльність є змістовою частиною правосуддя, її елементом (видом), окремою формою його здійснення. Таке розуміння повною мірою стосується й судової діяльності з виконання судових рішень у кримінальному провадженні, адже вона за своєю сутністю та характером є здійсненням правосуддя у формі судового контролю за виконанням судових рішень. На підставі проведеного дослідження висловлено авторську думку щодо низки теоретично та практично значущих питань, які стосуються розуміння сутності судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні.

Ключові слова: кримінальне провадження; судова діяльність; виконання судових рішень; правосуддя; судовий контроль; кримінально-правовий конфлікт (спір).

The Legal Nature of Judicial Activity in the Execution of Court Decisions in Criminal Proceedings

Anastasiia V. Vapniarchuk*

Yaroslav Mudryi National Law University,
Kharkiv, Ukraine

*e-mail: vapnarcuka@gmail.com

Abstract

The relevance of the research topic is due to the need to study the legal nature of judicial activity in the execution of court decisions in criminal proceedings, which is important both for the theory of criminal proceedings and for the practice of law enforcement. After all, whether it belongs to the activity of administering justice or not depends on the possibility of extending to it both the general legal standards of justice in general and the determination of the decision-making procedure in their execution in particular. The purpose of the article is to clarify the essence of judicial activity in the execution of court decisions in criminal proceedings and to express the author's position on this issue. The work, using various methods of scientific knowledge, proves the relevance of the research topic and expresses the author's understanding of the solution of a number of issues related to the subject of the study. Thus, the results of the research consist, in particular, in determining the system of criteria for attributing a certain type of judicial activity to justice and, based on their critical analysis in relation to judicial activity in the execution of court decisions in criminal proceedings, concluding that it corresponds to them, and therefore is it. In addition, based on a comparison of the inherent features of judicial control and the criteria for attributing a certain type of judicial activity to the activity of administering justice, the position is expressed that the exercise of judicial control is not an activity distinct from the activity of administering justice, judicial control activity is a substantive part of justice, its element (type), a separate form of its implementation. Such an understanding fully applies to judicial activity in the execution of court decisions in criminal proceedings, because it, by its essence and nature, is the implementation of justice in the form of judicial control over the execution of court decisions. Thus, on the basis of the conducted research, the author's opinion is expressed on a number of theoretically and practically significant issues related to understanding the essence of judicial activity in the execution of court decisions in criminal proceedings.

Keywords: criminal proceedings; judicial activity; execution of court decisions; justice; judicial control; criminal-legal conflict (dispute).

Вступ

Кримінальне процесуальне регулювання провадження з виконання судових рішень має важливе соціально-аксіологічне значення, адже фактичне їх виконання забезпечує справжнє досягнення мети кримінального судочинства та кримінального права, реальний захист прав і свобод осіб, залучених у сферу

кримінального процесу, усуває наслідки кримінально-правового конфлікту, зумовленого вчиненням кримінального правопорушення. Осмислення будь-яких процесів, що впливають чи можуть впливати на діяльність з виконання судових рішень у кримінальних провадженнях, є необхідним і досить важливим як для захисту інтересів суспільства загалом, так і окремих громадян зокрема. Правова природа судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні є одним із таких процесів.

Питання про те, який характер судової діяльності, здійснюваної в стадії виконання судових рішень у кримінальних провадженнях, є ключовим, теоретично і практично важливе, адже, з огляду на те, чи належать дії суду, що здійснюються на цій стадії, до діяльності зі здійснення правосуддя або до інших видів судової діяльності, залежать і підходи до визначення необхідних стандартів процедури прийняття таких рішень, коло суб'єктів цього виду проваджень і обсяг їх процесуальних повноважень та ін.

Отже, метою цієї роботи є з'ясування сутності судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні та висловлення авторської позиції щодо цього питання. Для досягнення цієї мети авторка визначила такі завдання: виокремити та проаналізувати доктринальні підходи до розуміння сутності поняття «правосуддя»; з'ясувати сутність судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні; визначити характер судової діяльності зі здійснення правосуддя при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні.

Огляд літератури

У кримінальній процесуальній науковій літературі дослідження правової природи судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні проводили З. Ф. Дільна, В. П. Бойко [1], Ю. М. Грошевий [2], Н. П. Сиза [3], І. В. Гловюк [4–6], М. А. Макаров [7], О. С. Кашка [8] та інші науковці. Проте єдине розуміння вирішення цього питання у вітчизняній доктрині станом на сьогодні відсутнє, що, у свою чергу, зумовлює продовження приділення йому дослідницької уваги.

Матеріали та методи

Методологія дослідження відповідає його меті, зазначеній вище. Архітекtonіка статті умовно поділяється на частини, що реалізують поставлені завдання для досягнення її загальної мети. Відповідно, перша частина дослідження методологічно присвячена з'ясуванню сутності поняття «правосуддя», визначенню його іманентних ознак, друга – сутності судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні,

третя – її характеру. Кожен змістовий підрозділ основної частини дослідження містить викладені як проміжні, так і підсумкові висновки, що дає змогу виявити логіку та послідовність міркувань.

Виходячи з окресленого предмета дослідження, було обрано комплексний підхід до застосування методів наукового пошуку. Методологічну основу дослідження становить діалектичний метод, застосування якого дало змогу розкрити сутність судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні, а також простежити генезу її розуміння у вітчизняній науковій літературі. Метод семантичного аналізу використовувався для з'ясування змісту поняття «правосуддя»; формально-юридичний метод – для встановлення змісту правових норм, що стосуються діяльності з виконання судових рішень, та аналізу практики їх використання судами. Застосування формально-логічного методу стало підґрунтям для встановлення іманентних ознак діяльності зі здійснення правосуддя та судового контролю, й висловлення авторської позиції щодо належності таких ознак судовій діяльності під час виконання судових рішень у кримінальному провадженні.

Результати та обговорення

Щодо розуміння сутності поняття «правосуддя»

Поняття «правосуддя» в чинному кримінальному процесуальному законодавстві не визначається. Частина 1 ст. 124 Конституції України та ч. 1 ст. 30 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) передбачають лише, що правосуддя в кримінальному провадженні здійснюється виключно судами. Немає єдиного підходу до розуміння цього поняття й у вітчизняній науковій літературі. Узагальнивши висловлені з цього приводу доктринальні погляди (вони висловлювались, зазвичай, у межах досліджень, присвячених кримінальним процесуальним функціям), можна виокремити такі підходи до цього питання:

- перший, розуміння правосуддя у кримінальних справах як діяльності із застосування норм матеріального права щодо вирішення основного питання кримінального процесу – про винуватість або невинуватість особи у вчиненні злочину та про її покарання у разі доведеності вини [2, с. 9];
- другий, ширший підхід, полягає в розумінні правосуддя не тільки як форми вирішення кримінально-правового конфлікту шляхом розгляду й надання відповіді на питання про винуватість і про застосування до винного покарання, а й як форми судового контролю за законністю діяльності органів кримінального переслідування, за дотриманням прав учасників кримінального провадження.

Таке розуміння, на наш погляд, було зумовлено врахуванням етимології цього поняття й розгляду його в контексті поєднання слів «право» та «суд», у розумінні судити про право. З цього приводу варто звернути увагу на позицію Конституційного Суду України (далі – КСУ), який у одному зі своїх рішень зазначив, що «правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах. Загальною декларацією прав людини 1948 року передбачено, що кожна людина має право на ефективне поновлення в правах компетентними національними судами у випадках порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом (стаття 8). Право на ефективний засіб захисту закріплено також у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (стаття 2) і в Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (стаття 13)» [9].

В іншому своєму рішенні КСУ закріплює, що «кримінальне судочинство здійснюється судами загальної юрисдикції, до повноважень яких належить як вирішення в процесі розгляду кримінальної справи по суті питання винуватості (невинуватості) особи у вчиненні злочину, так і судовий контроль за дотриманням законності в діяльності правоохоронних органів під час проведення ними дізнання та досудового слідства. Метою судового контролю є своєчасне забезпечення захисту та охорони прав і свобод людини і громадянина» [10];

- третій, полягав у спробах окремих науковців визначити систему критеріїв віднесення певного виду судової діяльності до правосуддя [4, с. 136–142; 11, с. 66; 12].

Вважаємо, цей підхід є більш раціональним і таким, що заслуговує на увагу й підтримку¹. З міркувань економії часу та місця цього дослідження, не вдаючись до критичного аналізу висловлених думок щодо таких критеріїв, проте, використовуючи їх, запропонуємо авторську позицію щодо їх системи. З нашого погляду, до них належать такі:

- 1) суб'єктом здійснення правосуддя є тільки суд;
- 2) об'єктом діяльності суду зі здійснення правосуддя є з'ясування обставин, що підлягають доказуванню, та інших обставин, які мають значення для вирішення питань, що мають правове значення у кримінальному провадженні (як питання про винуватість і про застосування

¹ Відзначимо, що цей підхід не є відмінним відносно визначених вище двох перших. Його особливістю є спроба підійти до вирішення поставленого питання більш комплексно та обґрунтовано.

до винного покарання, так і питань, пов'язаних із дотриманням прав учасників кримінального провадження)²;

- 3) зміст діяльності зі здійснення правосуддя полягає у вирішенні кримінально-правового чи кримінального процесуального конфлікту (спору) в передбаченій законом процесуальній формі (зокрема, в судовому засіданні за участю визначених законом учасників кримінального провадження з ухваленням судового рішення, яке, по суті, є актом правосуддя тощо);
- 4) мета здійснення правосуддя полягає у захисті прав, свобод або правових інтересів учасників кримінального провадження та інтересів суспільства чи держави.

Щодо сутності судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні

Використовуючи останній підхід, вважаємо, що судова діяльність щодо виконання судового рішення у кримінальному провадженні є такою, що відповідає визначеним вище критеріям. Адже, виконуючи завдання щодо своєчасного та ефективного виконання судових рішень, тільки суд уповноважений чинним кримінальним процесуальним законом на здійснення процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень, спрямованих насамперед на захист прав і законних інтересів засуджених та інших учасників кримінального судочинства.

При вирішенні певних питань під час виконання судового рішення (зокрема, питань, передбачених у ст. 537 КПК) суду потрібно з'ясувати обставини, так званого локального предмета доказування, до якого належать обставини, що є підставою та умовами прийняття того чи іншого рішення (приміром, про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (п. 2 ч. 1 ст. 537 КПК) чи про звільнення від покарання за хворобою (п. 6 ч. 1 ст. 537 КПК)).

Третьою визначеною вище сутнісною ознакою правосуддя (критерієм віднесення до нього певного виду судової діяльності) є вирішення кримінально-правового чи кримінального процесуального конфлікту (спору) у передбаченій законом процесуальній формі. Щодо другої частини цієї ознаки (передбаченої законом форми), то думається, що тут не може бути заперечення її наявності в судовій діяльності при виконанні судових рішень, адже чинний КПК у низці статей досить докладно регламентує порядок виконання судових рішень та вирішення питань, пов'язаних із їх виконанням (див., зокрема статті 534, 535, 539).

² Докладніше про сутність кримінального процесуального доказування та коло обставин, які підлягають встановленню в процесі його здійснення, зокрема, див.: [13–15].

Стосовно ж першої складової цієї ознаки, то тут можуть бути висловлені певні сумніви в її наявності, оскільки в науковій літературі можна зустріти позицію про відсутність такого конфлікту (спору) (його вирішення) після ухвалення судового рішення та набрання ним законної сили. Проте, з нашого погляду, розуміння наявності правового конфлікту (спору) може стосуватися не тільки основного питання кримінально-правового характеру – притягнення до кримінальної відповідальності особи, винуватої у вчиненні кримінального правопорушення, а й інших питань як кримінально-правового, так і кримінального процесуального характеру. Отже, ситуація правового конфлікту може мати місце при зіткненні будь-яких суперечливих інтересів правового характеру, для вирішення якого необхідна юридична процедура, що здатна забезпечити розгляд взаємних вимог, урегулювати або вирішити спірні відносини.

При розгляді будь-яких питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у кримінальному провадженні, суд здійснює процесуальні дії та ухвалює процесуальні рішення, що стосуються приватних інтересів учасників кримінального провадження та публічних інтересів суспільства чи держави. Така ситуація має місце як при вчиненні дій, пов'язаних зі зверненням судового рішення до виконання (такий конфлікт вбачається між публічними інтересами щодо виконання ухваленого й такого, що набрало законної сили, судового рішення, та приватними інтересами осіб, яких воно стосується), так і при вирішенні питань, передбачених у статтях 537, 538 КПК.

Якщо проаналізувати перелік питань, передбачених у вказаних вище статтях, то можна дійти висновку, що приватний інтерес передусім засудженого, який може конфліктувати з публічним, може мати різний характер. Він може полягати у прагненні знизити ступінь втручання у права засудженого при виконанні судового рішення (приміром, при вирішенні питань передбачених п. 2 ч. 1 ст. 537 КПК (про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання), п. 4 ч. 1 ст. 537 КПК (про звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років) або в залишенні такого ступеня втручання на попередньому рівні (приміром, при вирішенні питань, передбачених п. 10 ч. 1 ст. 537 КПК (про заміну покарання відповідно до ч. 5 ст. 53, ч. 3 ст. 57, ч. 1 ст. 58, ч. 1 ст. 62 Кримінального кодексу України (далі – КК)), п. 12 ч. 1 ст. 537 КПК (про тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі або переведення засудженого з арештного дому, виправного центру, дисциплінарного батальйону або колонії до слідчого ізолятора для проведення відповідних процесуальних дій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених іншою особою або цією самою особою, за які вона не була засуджена, чи

у зв'язку з розглядом справи в суді). Що ж стосується публічного інтересу, то його характер завжди пов'язаний із необхідністю забезпечити обов'язковість виконання судового рішення, досягнення мети покарання, передбаченої в ч. 2 ст. 50 КК.

Щодо наявності в діяльності суду при виконанні судових рішень зазначеної вище мети (захисту прав, свобод або правових інтересів учасників кримінального провадження та інтересів суспільства чи держави), то відзначимо, що в основі будь-якого конфлікту (спору), з нашого погляду, завжди лежить реальне або потенційне їх порушення. Це, у свою чергу, означає, що вирішення такого конфлікту (спору) в стадії виконання судових рішень повинно здійснюватись з метою усунення чи недопущення порушення прав чи законних інтересів особи, суспільства та держави. Лише при досягненні зазначеної мети можна стверджувати про вирішення такого конфлікту (спору).

Підсумовуючи, в цій частині відзначимо, що, на нашу думку, діяльність суду з виконання судових рішень відповідає всім визначеним вище критеріям діяльності зі здійснення правосуддя, а отже, і є нею.

Щодо характеру судової діяльності зі здійснення правосуддя при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні

Специфіка судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні дає можливість окремим авторам не погоджуватись із зазначеною позицією та висловлювати думку про необхідність її розгляду не як діяльності зі здійснення правосуддя, а як діяльності зі здійснення коригуючої функції або як діяльності зі здійснення функції судового контролю [3, с. 60].

З приводу розуміння судової діяльності при виконанні судових рішень як здійснення коригуючої функції, вважаємо, що виокремлення її як самостійної є сумнівним і недоцільним. Закон дійсно наділяє суд коригуючими повноваженнями на цій стадії кримінального процесу. Однак, вважаємо, що це не дає підстав для виокремлення такої самостійної кримінальної процесуальної функції. Такі повноваження можна розглядати як форму реалізації певної функції (зокрема, як здійснення правосуддя, так і обвинувачення й захисту).

Що стосується функції судового контролю, то вона як самостійна виокремлюється багатьма вітчизняними науковцями [5, с. 120; 16, с. 151]. Проте окремі з них розглядають її як таку, що здійснюється лише на стадії досудового розслідування таким суб'єктом кримінального процесу, як слідчий суддя [7, с. 80; 17, с. 3; 18, с. 3], інші ж вважають, що така функція здійснюється й на інших стадіях судом.

Так, І. В. Гловюк, вважає, що функція судового контролю як самостійна «здійснюється слідчим суддею (у досудовому провадженні) та судом (у підготовчому судовому провадженні, судовому розгляді, судово-контрольних стадіях кримінального провадження)» [5, с. 120]. У стадіях апеляційного провадження, касаційного провадження та виключного провадження судова діяльність має також, крім ознак правосуддя, ознаки судового контролю [6, с. 370].

Поділяючи таку позицію, Н. П. Сиза конкретизує її, зазначаючи, що суд у стадії підготовчого провадження виконує повноваження щодо здійснення судового контролю (відмова в затвердженні угоди, закриття кримінального провадження, повернення обвинувального акта прокурору чи його направлення для визначення підсудності) або ж повноваження забезпечувального характеру щодо здійснення правосуддя (призначення судового розгляду на підставі обвинувального акта, вирішення питань, пов'язаних з підготовкою до судового розгляду), а в окремих випадках – функцію правосуддя (затвердження вироком угоди про визнання винуватості чи про примирення). Під час розгляду справи в суді першої інстанції, окрім функції правосуддя, суд також здійснює функцію судового контролю у випадках прийняття рішень про закриття кримінального провадження у зв'язку із звільненням особи від кримінальної відповідальності (за п. 1 ч. 2 ст. 284 КПК) та за п. 5 ч. 1 ст. 284 КПК [3, с. 59].

Виконується ця функція, на думку Н. П. Сизої, яка підтримує з цього приводу О. С. Кашку, й на стадії апеляційного провадження, адже, як зазначає останній, «за формою діяльність суду апеляційної інстанції щодо перевірки вироків та ухвал суду першої інстанції про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру є перевірко-контрольною, а за змістом вона може бути або здійсненням судового розгляду та вирішенням справи (правосуддя), або судового контролю» [3, с. 59; 8, с. 83].

Окремі вчені, які досліджують зазначену проблематику, не виокремлюють судовий контроль як самостійну функцію, а розглядають її як елемент чи вид правосуддя, вважаючи, що функція правосуддя охоплює собою не тільки діяльність суду, спрямовану на вирішення кримінальних справ по суті, а й контрольну діяльність, яка є гарантією дотримання прав і законних інтересів особи.

Для повнішого формування й висловлення авторського розуміння сутності та характеру судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні вважаємо за доцільне визначити й схарактеризувати

іманентні ознаки судового контролю в кримінальному провадженні та проаналізувати, чи відповідає їм така судова діяльність. На наш погляд, такими ознаками є:

- 1) реалізація судового контролю в рамках передбачених законом процесуальних повноважень суб'єкта, який його здійснює (слідчого судді, суду);
- 2) судовий контроль має системний та універсальний характер, може здійснюватись як за клопотанням учасника процесу, так і за ініціативою слідчого судді та суду. Системність судового контролю полягає в його здійсненні в будь-якому кримінальному провадженні й на будь-якій його стадії. Універсальність означає, що він стосується захисту прав та інтересів усіх учасників кримінального провадження (зокрема, підозрюваних, обвинувачених, засуджених, виправданих, потерпілих, свідків, а також їхніх представників та адвокатів), забезпечуючи дотримання приписів закону та принципу справедливості;
- 3) метою судового контролю є захист прав, свобод та інтересів осіб, забезпечення законності рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів кримінального провадження (насамперед тих, які його здійснюють). Так, відповідно до рішення КСУ від 17 жовтня 2002 р. № 16-рп/2009, метою судового контролю є своєчасне забезпечення захисту та охорони прав і свобод людини і громадянина [19]³;
- 4) зміст судового контролю полягає в перевірці дотримання визначеної законом кримінальної процесуальної форми (процесуальних умов, процедур та гарантій) кримінального провадження, прав та законних інтересів його учасників.

Якщо порівнювати визначені вище іманентні ознаки судового контролю та виокремлені й проаналізовані ще раніше критерії віднесення певного виду судової діяльності до діяльності зі здійснення правосуддя (по суті, теж його сутнісні ознаки), то можна дійти висновку, що вони багато в чому перекликаються. Основною відмінністю між ними є те, що судова діяльність зі здійснення правосуддя стосується вирішення будь-яких кримінально-правових конфліктів (як щодо основного питання кримінального провадження – винуватості особи у вчиненні кримінального правопорушення, так і будь-яких інших питань, що стосуються прав і свобод певного учасника кримінального процесу); судово-контрольна ж діяльність стосується лише конфліктів, не пов'язаних із вирішенням основного питання кримінального провадження (вирішенням його по суті).

³ Таке розуміння мети судового контролю визначається багатьма науковцями (зокрема, див.: [20, с. 15–20; 21, с. 89–95; 22, с. 162–167]).

На підставі викладеного, думається, можна погодитись із позицією тих вчених, які вважають, що здійснення судового контролю не є діяльністю, відмінною від діяльності зі здійснення правосуддя, судово-контрольна діяльність є змістовою частиною правосуддя, її елементом (видом), можливо точніше – окремою формою його здійснення.

Таке розуміння повною мірою стосується й судової діяльності з виконання судових рішень у кримінальному провадженні, адже вона, на наш погляд, за своєю сутністю та характером є здійсненням правосуддя у формі судового контролю за виконанням судових рішень.

Підсумовуючи в цій частині дослідження, можна зробити висновок, що кримінальна процесуальна діяльність суду в стадії виконання судових рішень є діяльністю зі здійснення правосуддя у формі судового контролю за судовими рішеннями, які набрали законної сили.

Висновки

Отже, проведений у роботі науково-правовий аналіз дає підстави дійти висновку, що у вітчизняній кримінальній процесуальній доктрині є три різних підходи до розуміння сутності правосуддя. Найбільш раціональним і таким, що заслуговує на увагу та підтримку, є підхід, який полягає у визначенні низки критеріїв віднесення певного виду судової діяльності до правосуддя, а саме: 1) суб'єкт; 2) об'єкт; 3) зміст; 4) мета діяльності суду зі здійснення правосуддя.

На думку авторки, судова діяльність із виконання судових рішень у кримінальному провадженні відповідає всім критеріям віднесення певного виду судової діяльності до діяльності зі здійснення правосуддя у формі судового контролю за судовими рішеннями, які набрали законної сили.

Список використаних джерел

- [1] Дільна З. Ф., Бойко В. П. Виконання судових рішень у кримінальному провадженні: теоретичний та практичний аспекти : монографія. Львів : Сполом, 2017. 240 с.
- [2] Грошевой Ю. М. Правовые свойства приговора – акта социалистического правосудия. Харьков, 1978. 60 с.
- [3] Сиза Н. П. Правосуддя як основна кримінально-процесуальна функція. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 55–61.
- [4] Гловюк І. В. Концептуальні питання тлумачення поняття «правосуддя у кримінальних справах». *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 50. С. 136–142.
- [5] Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. : монографія. Одеса : Юрид. літ., 2015. 712 с.
- [6] Гловюк І. В. Судовий контроль як категорія теорії судової діяльності у кримінальному процесі. *Актуальні проблеми держави і права*. 2009. Вип. 45. С. 367–371.

- [7] Макаров М. А. Судовий контроль у кримінальному процесі: теоретичні та правові основи : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 495 с.
- [8] Кашка О. С. Повноваження суду апеляційної інстанції з перегляду судових рішень у кримінальному процесі України : монографія. Київ : Алерта, 2015. 630 с.
- [9] Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини третьої статті 120, частини шостої статті 234, частини третьої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України (справа про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора) від 30.01.2003 р. № 3-рп/2003 у справі № 1-12/2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-03#Text> (дата звернення 06.08.2025).
- [10] Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин сьомої, дев'ятої, пункту 2 частини шістнадцятої статті 236-8 Кримінально-процесуального кодексу України від 30.06.2009 р. № 16-рп/2009 у справі № 1-17/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-09#Text> (дата звернення 06.08.2025).
- [11] Богданов Е. Правосудие как форма осуществления судебной власти. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. Спецвип. 1. С. 60–68.
- [12] Шутенко О. Правосуддя як засіб реалізації права на судовий захист. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 4. С. 96–98.
- [13] Gmyrko V. P., Shumylo M. Ye., Vapniarchuk V. V., Kaplina O. V., Shybiko V. P. Judicial Nature of Evidence in Criminal Proceeding. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. Vol. X, issue 7(45). P. 1976–1983. [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7\(45\).00](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7(45).00).
- [14] Vapniarchuk V. V., Kaplina O. V., Shumylo M. Ye., Tumanyanc A. R. Conceptual Approaches to Understanding the Essence of Proof in the Science of Criminal Process in Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. Vol. X, issue 7(45). P. 2146–2155. [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7\(45\).28](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7(45).28).
- [15] Vapniarchuk V. V., Trofymenko V. M., Shylo O. G., Maryniv V. I. Standards of Criminal Procedure Evidence. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2018. Vol. IX, issue 7(37). P. 2462–2470. [https://doi.org/10.14505/jarle.v9.7\(37\).34](https://doi.org/10.14505/jarle.v9.7(37).34).
- [16] Попелюшко В. О. Слідчий суддя у кримінальному провадженні: процесуальний статус та процесуальні функції. *Право України*. 2013. № 11. С. 145–151.
- [17] Капліна О. В., Карпенко М. О., Маринів В. І. Судовий контроль під час досудового розслідування у кримінальному провадженні : навч. посіб. Харків : Право, 2016. 96 с.
- [18] Бондюк А. Ф. Процесуальні основи статусу слідчого судді у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2017. 241 с.
- [19] Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 120 Конституції України (справа про суміщення службової діяльності керівників органів виконавчої влади) від 17.10.2002 р. № 6-рп/2002 у справі 1-4/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-02#Text> (дата звернення 06.08.2025).

- [20] Городовенко В. Судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих дій. *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 1. С. 15–20.
- [21] Назаров В. В., Тракало Р. І. Судовий контроль у кримінальному провадженні: теоретичні та практичні аспекти. *Європейські перспективи*. 2014. № 10. С. 89–95. URL: <https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2014-10/EP-2014-10.pdf> (дата звернення 06.08.2025).
- [22] Крикунов О. Судовий контроль за дотриманням процесуальних прав сторін кримінального провадження. *Історико-правовий часопис*. 2016. № 1. С. 162–167. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/10828/1/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BD%D0%BE%D0%B2.pdf>.

References

- [1] Dilna, Z.F., & Boyko, V.P. (2017). *Execution of court decisions in criminal proceedings: theoretical and practical aspects*. Lviv: Spolom.
- [2] Groshevoy, Yu.M. (1978). Legal properties of a verdict – an act of socialist justice. Kharkiv.
- [3] Siza, N.P. (2016). Justice as the main criminal procedural function. *Bulletin of Criminal Procedure*, 4, 55-61.
- [4] Hloviuk, I.V. (2009). Conceptual issues of interpreting the notion of "justice in criminal cases". *Current Problems of State and Law*, 50, 136-142.
- [5] Glovyuk, I.V. (2015). *Criminal procedural functions: theory, methodology and practice of implementation based on the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine 2012*. Odesa: Jury. lit.
- [6] Glovyuk, I.V. (2009). Judicial control as a category of the theory of judicial activity in criminal proceedings. *Current Problems of State and Law*, 45, 367-371.
- [7] Makarov, M.A. (2018). *Judicial control in criminal proceedings: theoretical and legal foundations*. Doctoral Thesis. Kyiv.
- [8] Kashka, O.S. (2015). *Powers of the appellate court to review court decisions in criminal proceedings in Ukraine*. Kyiv: Alerta.
- [9] Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of the Supreme Court of Ukraine on the compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of the provisions of part three of Article 120, part six of Article 234, part three of Article 236 of the Criminal Procedure Code of Ukraine (case on the court's consideration of certain resolutions of the investigator and prosecutor) No. 3-rp/2003. (January 30, 2003). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-03#Text>.
- [10] Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of the Supreme Court of Ukraine on the compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of the provisions of parts seven, nine, paragraph 2 of part sixteen of Article 236-8 of the Criminal Procedure Code of Ukraine dated No. 16-rp/2009. (June 30, 2009). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-09#Text>.
- [11] Bogdanov, E. (2002). Justice as a form of implementation of judicial power. *Bulletin of the Khmelnytsky Institute of Regional Administration and Law*, 1, 60-68.
- [12] Shutenko, O. (2008). Justice as a means of implementing the right to judicial protection. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 4, 96-98.

- [13] Gmyrko, V.P., Shumylo, M.Ye., Vapniarchuk, V.V., Kaplina, O.V., & Shybiko, V.P. (2019). Judicial Nature of Evidence in Criminal Proceeding. *Journal of Advanced Research in Law & Economics*, X(7(45)), 1976-1983. [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7\(45\).00](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7(45).00).
- [14] Vapniarchuk, V.V., Kaplina, O.V., Shumylo, M.Ye., & Tumanyanc, A.R. (2019). Shumylo, and Anush R. Tumanyanc. Conceptual Approaches to Understanding the Essence of Proof in the Science of Criminal Process in Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, X(7(45)), 2146-2155. [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7\(45\).28](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.7(45).28).
- [15] Vapniarchuk, V.V., Trofymenko, V.M., Shylo, O.G., & Maryniv, V.I. (2018). Standards of Criminal Procedure Evidence. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, IX(7(37)), 2462-2470. [https://doi.org/10.14505/jarle.v9.7\(37\).34](https://doi.org/10.14505/jarle.v9.7(37).34).
- [16] Popelyushko, V.O. (2013). The procedural status and procedural functions of the investigating judge in criminal proceedings. *Law of Ukraine*, 11, 145-151.
- [17] Kaplina, O.V., Karpenko, M.O., & Maryniv, V.I. (2016). *Judicial control during pre-trial investigation in criminal proceedings: training manual for preparation for the exam*. Kharkiv: Law.
- [18] Bondyuk, A.F. (2017). *Procedural foundations of the status of an investigating judge in criminal proceedings*. Doctoral Thesis. Kyiv.
- [19] Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of the Ministry of Economy and European Integration of Ukraine on the official interpretation of certain provisions of part one of Article 120 of the Constitution of Ukraine (case on combining official activities of heads of executive bodies) No. 6-пп/2002. (October 17, 2002). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-02#Text>.
- [20] Gorodovenko, V. (2013). Judicial control over the conduct of investigative (search) and covert investigative actions. *Slovo Nationalnoi Shkoly Ukradiv*, 1, 15-20.
- [21] Nazarov V.V., Trakalo R.I. (2014). Judicial control in criminal proceedings: theoretical and practical aspects. *European Perspectives*, 10, 89-95. Retrieved from <https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2014-10/EP-2014-10.pdf>.
- [22] Krykunov, O. (2016). Judicial control over compliance with procedural rights of the parties in criminal proceedings. *Historical and Legal Journal*, 1, 162-167. Retrieved from <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/10828/1/%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BD%D0%BE%D0%B2.pdf>.

Анастасія В'ячеславівна Вапнярчук

аспірантка кафедри кримінального процесу

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

61024, вул. Григорія Сковороди, 77, Харків, Україна

e-mail: vapnarcuka@gmail.com

ORCID 0000 0002 4363 077X

Anastasiia V. Vapniarchuk

Ph.D. Student of the Department of Administrative Law

Yaroslav Mudryi National Law University

61024, 77 Hryhoriia Skovorody Str., Kharkiv, Ukraine

ORCID 0000 0002 4363 077X

e-mail: vapnarcuka@gmail.com

Рекомендоване цитування: Вапнярчук А. В. Правова природа судової діяльності при виконанні судових рішень у кримінальному провадженні. *Проблеми законності*. 2025. Вип. 170. С. 247–261. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.170.338229>.

Suggested Citation: Vapniarchuk, A.V. (2025). The Legal Nature of Judicial Activity in the Execution of Court Decisions in Criminal Proceedings. *Problems of Legality*, 170, 247-261. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.170.338229>.

Статтю подано / Submitted: 12.08.2025

Доопрацьовано / Revised: 14.09.2025

Схвалено до друку / Accepted: 29.09.2025

Опубліковано / Published: 30.09.2025